

Taakgroep Kwaliteit van Zorg:

‘Kennissagenda Ergotherapie’ en ‘Inventarisatie Kwaliteitsstandaarden Ergotherapie’

Tekst: Lucelle van de Ven-Stevens en
Cora Treuren-van Utrecht

Deel twee van het kijkje in de keuken van team ‘Inhoudelijk beleid en kwaliteit’ van Ergotherapie Nederland. Met deze keer twee gerechten op het menu: de ‘Kennissagenda Ergotherapie’^{1,2,3} en de ‘Inventarisatie Kwaliteitsstandaarden Ergotherapie’⁴.

Cliënten, verwijzers, management en zorgverzekeraars verwachten dat zorgprofessionals efficiënt, doelmatig en effectief werken. Ook stelt men vragen over de waarde van interventies, ook die van de ergotherapie. Ergotherapeuten worden geacht systematisch te werken aan kwaliteit. Hoewel de paramedische beroepsverenigingen al decennialang het belang van *evidence based* werken ondersteunen^{5,6,7}, is er nog altijd een grote behoefte aan kennisontwikkeling en een impuls van wetenschappelijk onderzoek waarop paramedische richtlijnen zich kunnen baseren. We lichten een paar belangrijke ingrediënten toe.

Hoofdlijnenakkoord en Bestuurlijke Afspraken⁸

Een patiënt wil op het juiste moment de beste zorg, passend bij zijn persoonlijke omstandigheden. Zorgverleners, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn, Sport (VWS), cliënten en zorgverzekeraars willen naar integrale, patiënt-gerichte zorg, waarbij de patiënt eigen keuzes kan maken. Dit vraagt van zorgverleners dat zij op het juiste moment een bijdrage leveren aan het verbeteren, behouden en minder snel verslechteren van de gezondheid in het algemeen en functioneren en participeren in het bijzonder. Afstemming en samenwerking tussen zorgverleners is een voorwaarde om deze ‘paradigmashift’ in denken, handelen en organiseren mogelijk te maken. Het vertrouwensbeginsel, zowel tussen zorgverleners en cliënten als tussen zorgverzekeraars en zorgverleners als tussen zorgverleners onderling, blijft een belangrijk uitgangspunt van afspraken.

Dit is het uitgangspunt voor het Hoofdlijnenakkoord Paramedische Zorg (HLAPZ) dat in 2017 gesloten is door verschillende partijen (Patiëntenfederatie Nederland, ministerie van VWS, Koninklijk Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF), Stichting Keurmerk Fysiotherapie, Ergotherapie Nederland (EN), Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD), Nederlandse Vereniging van Huidtherapeuten (NVH), Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie (NVLF), Vereniging van Oefentherapeuten Cesar En Mensendieck (VvOCM) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN)). In het HLAPZ zijn met de betrokken partijen afspraken gemaakt op **drie gebieden**: **(1)** kwaliteit, **(2)** contractering en **(3)** regeldruk/administratieve lasten. Ten aanzien van ‘kwaliteit’ is gericht wetenschappelijk onderzoek van belang. In 2019 zijn de Bestuurlijke Afspraken Paramedische Zorg (BAPZ) 2019-2022 door dezelfde partijen geformuleerd en ondertekend. Deze bestuurlijke afspraken zijn een vervolg op het HLAPZ.

Kennisagenda Ergotherapie

De ‘Kennissagenda Ergotherapie’ biedt een overzicht van de belangrijkste thema’s en kennisvragen die de beroepsgroep de komende jaren centraal stelt. Het vormt de grondslag voor (ergotherapie-)onderzoekers, financiers en relevante organisaties. De kennisagenda geeft richting aan kennisontwikkeling, innovaties en (toekomstig) wetenschappelijk onderzoek. Bij de ontwikkeling van de kennisagenda waren naast ergotherapeuten en (ergotherapie-)onderzoekers ook vertegenwoordigers van onder andere de paramedische beroepsverenigingen, verwijzers, andere zorgverleners, cliënten-

en mantelzorgverenigingen, zorgverzekeraars, onderwijsinstellingen en onderzoeksinstituten betrokken. De kennisvragen in de kennisagenda zijn algemeen geformuleerd; enerzijds geeft dit aan dat ergotherapie-onderzoekers zich breed profileren en anderzijds geeft het ruimte om aan te haken op maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. De prioritering van doelgroepen en onderwerpen is gebaseerd op de vastgestelde maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie (review van de literatuur).

Inventarisatie Kwaliteitsstandaarden Ergotherapie

Ook bij de BAPZ is 'Kwaliteit van zorg' een belangrijk onderdeel, waarbinnen onderzoek en richtlijnontwikkeling aandacht krijgt. Dit jaar stelde Ergotherapie Nederland het rapport 'Inventarisatie Kwaliteitsstandaarden Ergotherapie' op. Onder kwaliteitsstandaarden worden verschillende producten verstaan zoals richtlijnen, zorgstandaarden, programma's, handreikingen, generieke en domeinspecifieke modules. Dit kunnen beroepsspecifieke documenten zijn, maar ook (onderdelen van) multidisciplinaire en internationale kwaliteitsstandaarden. Kwaliteitsstandaarden vormen een belangrijke informatiebron voor verwijzers, therapeuten en cliënten in de gezamenlijke besluitvorming over passende interventies. De 'Inventarisatie Kwaliteitsstandaarden Ergotherapie' biedt een overzicht van bestaande, geplande en gewenste kwaliteitsstandaarden ter bevordering van de kwaliteit van handelen van ergotherapeuten. De ontwik-

kelwens ten aanzien van de doelgroepen en onderwerpen is geprioriteerd aan de hand van nieuw geformuleerde criteria en op basis van de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie zoals vastgesteld in de 'Kennisagenda Ergotherapie'.

Programma Paramedische Zorg

Het 'Programma Paramedische Zorg' komt voort uit de BAPZ 2019-2022. De betrokken partijen maken zich sterk voor een onderzoeksprogramma op het terrein van de paramedische zorg, met als doel de kwaliteit en transparantie van deze zorg te stimuleren.

Het programma bestaat uit twee onderdelen:

1. Kennisvergroting en Onderzoek - binnen dit onderdeel wordt monodisciplinair onderzoek uitgezet naar kennisvragen uit de bestaande kennisagenda's en wordt er binnen het Meerjarig Onderzoekskader Paramedische Zorg (MOPZ) multidisciplinair onderzoek uitgevoerd.
2. Kwaliteit en Transparantie - binnen dit onderdeel wordt gewerkt aan ontwikkeling van kwaliteitsstandaarden, (stroomlijning van) richtlijnontwikkeling en het verbeteren van de transparantie van de kwaliteit van zorg.

Juiste Zorg op de Juiste Plek

Een belangrijke aanleiding voor het programma Paramedische Zorg vormt de beweging 'de Juiste Zorg Op de Juiste Plek'⁹. Deze stelt het dagelijks functioneren van mensen centraal als doel van de gezondheidszorg. Daarbij gaat het om fysiek, psychisch

Het doel van het programma Paramedische Zorg is kwalitatief betere en ook meer zichtbare paramedische zorg.

en sociaal functioneren. Met de huidige ontwikkelingen in de maatschappij en in de zorg, zien we dat mensen langer thuis willen en kunnen blijven wonen en functioneren. Het onderzoeksdomein van ergotherapie, 'Occupational Science', richt zich op die relatie tussen de cliënt, het dagelijks handelen en de context, die van invloed is op gezondheid en welzijn.

Inzet Ergotherapie Nederland

Wordt de kennisagenda met al die onderzoeksvragen uitgevoerd door (het bureau van) Ergotherapie Nederland? En zorgt Ergotherapie Nederland voor de ontwikkeling van die kwaliteitsstandaarden? Nee. Onderzoek doen en kwaliteitsstandaarden ontwikkelen kost veel tijd en geld waardoor Ergotherapie Nederland dit niet zelf kan realiseren. We zijn wel lid van de Taakgroep Kwaliteit van Zorg. In deze taakgroep nemen alle betrokken partijen van het Hoofdlijnenakkoord en de Bestuurlijke Afspraken deel. Ook ZonMw, de organisatie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het 'Programma Paramedische Zorg', neemt deel aan de taakgroep. In overleg met de betrokken partijen stelt ZonMw de programma's op en organiseert de verstrekking van de onderzoeksubsidies die door middel van de BAPZ zijn toegekend voor paramedisch onderzoek en richtlijnontwikkeling.

Voor het 'Programma Paramedische Zorg' zijn de betrokken partijen - dus ook Ergotherapie Nederland - leidend in de prioritering op basis van de kennisagenda en op basis van de inventarisatie kwaliteitsstandaarden. Zij bepalen gezamenlijk welke thema's, doelgroepen en onderwerpen prioriteit hebben voor monodisciplinair (ergotherapie), multidisciplinair onderzoek of richtlijnontwikkeling. Het unieke bij dit ZonMw-programma is dat beroepsverenigingen op deze manier betrokken zijn bij het opstellen van het programma.

Subsidieoproep ZonMw

Door middel van een subsidieoproep van ZonMw kunnen projectideeën worden aangedragen die kennisvragen uit de 'Kennisagenda Ergotherapie' kunnen beantwoorden. ZonMw beoordeelt een dergelijke aanvraag en kan overgaan tot toekenning van de subsidie. Ergotherapie Nederland baseert de prioritering voor het monodisciplinaire onderzoek op de kennisagenda. Daarnaast heeft Ergotherapie Nederland de hoogleraar Ergotherapie en onderzoekers verzocht om voor de indiening van een subsidieaanvraag met elkaar het gesprek aan te gaan en de samenwerking (in consortia) op te zoeken. Met deze consortia beogen we naast een effectstudie ook één of meer kleinere onderzoeken te faciliteren, om zo de infrastructuur te versterken en de kans op vervolg-

onderzoek te vergroten. De resultaten van het onderzoek door de hoogleraar Ergotherapie en een toenemend aantal onderzoekers, promovenda en lectoren kunnen dan weer gebruikt worden in de ontwikkeling van kwaliteitsstandaarden.

Prioritering Kwaliteitsstandaarden

De Taakgroep Kwaliteit van Zorg is ook verantwoordelijk voor het bepalen van de multidisciplinaire/interprofessionele prioritering van doelgroepen en onderwerpen voor de ontwikkeling van multidisciplinaire kwaliteitsstandaarden. De door Ergotherapie Nederland geprioriteerde doelgroepen en onderwerpen, beschreven in de rapportage inventarisatie kwaliteitsstandaarden, lijken ook prioriteit te hebben voor de andere paramedische beroepsverenigingen.

Tot slot

De samenwerking met de andere betrokken paramedische beroepsverenigingen, het ministerie van VWS, Patiëntenfederatie Nederland en zorgverzekeraars in de Taakgroep Kwaliteit van Zorg is van grote waarde en zeer constructief. Hiermee leggen we een fundament om ook ná de looptijd van de BAPZ het paramedisch onderzoek en de ontwikkeling van kwaliteitsstandaarden te continueren.

Referenties:

1. Van de Ven-Stevens L, Kuiper C, Graff M, Tüsken A. (2018) Kennisagenda Ergotherapie. Utrecht: Ergotherapie Nederland.
2. Van de Ven-Stevens L, Graff M, Kuiper C. (2019). De kennisagenda ergotherapie: Onderzoek naar effectiviteit, doelmatigheid. Ergotherapie Magazine, 47(1), 32-36.
3. ZonMw. (2018, 6 december). Beroepsgroepen eerstelijnszorg bieden 9 kennisagenda's aan. <https://www.zonmw.nl/nl/actueel/nieuws/detail/item/beroepsgroepen-eerstelijnszorg-bieden-9-kennisagendas-aan/>
4. Treuren-van Utrecht C, Van de Ven-Stevens L, Sturkenboom I, Graff M. (2020). Inventarisatie Kwaliteitsstandaarden Ergotherapie. Utrecht: Nederland
5. ZonMw. (2003). Programma Kwaliteit Paramedische zorg. Evaluatie. Den Haag: ZonMw.
6. ZonMw. (2005). Disseminatie en implementatie van kennis. Onderzoek naar kennisontwikkeling binnen zes paramedische beroepsgroepen. Den Haag: ZonMw.
7. Senten M (Red). (2005a). Continuïteit in kwaliteit. Signaal paramedische zorg. Den Haag: ZonMw.
8. Rijksoverheid. (2018, 12 december). Kwaliteitssystemen paramedische zorg (Hoofdlijnenakkoord Paramedische zorg). <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/02/04/kwaliteitssystemen-paramedische-zorg>
9. Taskforce Zorg op de Juiste Plek. (2018). De juiste zorg op de juiste plek. Wie durft? <https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Ouderen/PLZ/de-juiste-zorg-op-de-juiste-plek.pdf>